

רע"פ 4504/16 - שריף אבו ראס נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 4504/16

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

המבקש: שריף אבו ראס

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט
המחוזי בחיפה (כב' השופט א' טובי) ב-עפ"ת
61879-03-16 מתאריך 16.05.2016

בשם המבקש: עו"ד יוסף יעקבי

בשם המשיבה: עו"ד איתמר גלבפיש

החלטה

1. בפני בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' טובי) ב-עפ"ת 61879-03-16, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה (כב' השופטת כ' פאר-גינת) ב-תת"ע 1222-09-15.

2. בד בבד עם הגשת בקשת רשות הערעור, הוגשה גם בקשה לעיכוב ביצוע של עונש המאסר לריצוי בדרך של

עמוד 1

עבודות שירות שהושת על המבקש. בהקשר זה הוריתי כי עונש המאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות שהושת על המבקש יעוכב עד למתן החלטה אחרת וביקשתי מהמשיבה כי תגיש את תגובתה לבקשה.

עתה אביא את הנתונים הנדרשים לליבון העניין.

רקע והליכים קודמים

3. מעובדות כתב האישום שהוגש עולה כי בתאריך 21.08.2015, סמוך לשעה 07:10, המבקש נהג ברכב פרטי בתחומי העיר חיפה בזמן שתוקף רישיון הנהיגה שלו פקע עוד בתאריך **04.12.2001**.
4. בית משפט השלום לתעבורה הנכבד הרשיע את המבקש, על פי הודאתו, בעבירה של נהיגה ללא רישיון תקף (עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] התשכ"א-1961).
5. טרם שגזר את דינו של המבקש - בית משפט השלום לתעבורה הנכבד הפנה את המבקש לממונה על עבודות השירות כדי שתתקבל בעניינו חוות דעת, וזו אכן הוגשה ועולה ממנה כי המבקש נמצא כשיר לבצע עבודות שירות.
6. בתאריך 18.02.2016 בית משפט השלום לתעבורה הנכבד גזר את עונשו של המבקש. בפתח גזר הדין, בית משפט השלום לתעבורה הנכבד עמד תחילה על החומרה הגלומה בעבירה של נהיגה ללא רישיון תקף, אשר "טומנת בחובה סיכונים רבים לביטחונם של הנוסעים ברכב והולכי הרגל. יתר על כן, היא משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בתי המשפט". בהמשך, בית משפט השלום לתעבורה הנכבד בחן את מדיניות הענישה הנהוגה בעבירה בה הורשע המבקש, וקבע כי מתחם העונש ההולם בעניינו נע בין שלושה חודשי פסילה בפועל ומאסר מותנה, לבין 36 חודשי פסילה ומאסר בפועל בן שנה. בבואו לקבוע את עונשו של המבקש בתוך מתחם הענישה, בית המשפט השלום לתעבורה ציין לחומרא את עברו התעבורתי המכביד של המבקש.
- נוכח האמור, בית משפט השלום לתעבורה הנכבד השית על המבקש את העונשים הבאים: שלושה חודשי מאסר בפועל שירוצו בדרך של עבודות שירות; 15 חודשי פסילה בפועל; 7 חודשי פסילה על תנאי, למשך שלוש שנים, וקנס בסך 1,500 ש"ח.
7. המבקש ערער על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה הנכבד. ערעורו של המבקש הופנה כנגד רכיב המאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות שהושת עליו, כאשר טענתו העיקרית היתה כי נוכח העובדה שהעבירה שבה הורשע היא מסוג של אחריות קפידה - משלא נטען והוכח, לשיטתו, יסוד נפשי כלשהו בעניינו - בית משפט השלום לתעבורה הנכבד היה מנוע מלהטיל עליו עונש מאסר לנוכח הוראותיו של סעיף 22(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

(להלן: חוק העונשין). המבקש ציין בנוסף, כי בית משפט השלום לתעבורה הנכבד החמיר עמו יתר על המידה ושגה משלא נתן, לשיטתו, את המשקל הראוי להודייתו המידית במיוחס לו בכתב האישום.

8. בתאריך 19.05.2016 בית המשפט המחוזי הנכבד דחה את ערעורו של המבקש בקובעו, בין היתר, כי אין לקבל את טענת המבקש כי לא היה מודע לכך שהוא נוהג ללא רישיון תקף. כל זאת בשים לב: לתקופה הממושכת בה נהג ללא רישיון; הרשעותיו הרבות בעבירה של נהיגה ללא רישיון תקף, והודייתו כי פסילת רישיונו נבעה בשל קנסות שהושתו עליו – המבססים, למצער, יסוד נפשי של עצימת עיניים. בנוסף, בית המשפט המחוזי הנכבד דחה את טענותיו של המבקש לעניין חומרת העונש בקובעו, כדלקמן:

"בשים לב לעברו העשיר הנושא 99 הרשעות תעבורה קודמות, ובכללן 13 עבירות של נהיגה ללא רישיון תקף, דומה כי העונש שהושת עליו היה דווקא על הצד המקל" (שם, בעמ' 3).

9. על פסק דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד הוגשה בקשת רשות הערעור שבפני.

נימוקי הבקשה למתן רשות ערעור ותגובת המשיבה

10. המבקש טוען כי עניינו חורג מגבולותיה של בקשתו הפרטנית, ומשליך על כלל הנהגים המורשעים בעבירות מסוג אחריות קפידה. בתוך כך המבקש חוזר על הטענה לפיה נוכח העובדה שהוא הורשע בעבירה מסוג של אחריות קפידה – בית משפט השלום לתעבורה הנכבד היה מנוע מלהטיל עליו עונש מאסר, מקום בו לא נטען ולא הוכח יסוד נפשי כלשהו בעניינו. בנוסף המבקש מלין על חומרת העונש שהושת עליו, וטוען כי יש להסתפק בעניינו בעונש של פסילה.

11. בתגובתה, המשיבה טוענת כי הבקשה איננה עומדת בקריטריונים, אשר הותוו לצורך מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי", בשים לב לכך שעניינה של הבקשה הוא בחומרת העונש שהושת על המבקש, וזה איננו חורג, לשיטתה של המשיבה, ממדיניות הענישה הראויה במקרים כגון דא. בנוסף, המשיבה טוענת כי השאלה שעניינה הטלת עונש מאסר בגין הרשעה בעבירה מסוג אחריות קפידה – כבר נדונה והוכרעה זה מכבר בפסיקה ולפיכך אין בה כדי להצדיק מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי".

דיון והכרעה

12. לאחר עיון בבקשה ובחומר שצורף לה, ובתגובת המשיבה לבקשה הנני סבור כי דין הבקשה להידחות. אנמק בקצרה מסקנתי זו להלן.

13. הלכה היא כי בקשת רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תתקבל רק במקרים בהם מתעוררת שאלה משפטית

רחבת היקף וכבדת משקל, בעלת השלכות ציבוריות החורגות מעניינם הפרטי של הצדדים לבקשה, או בנסיבות המעוררות חשש מפני עיוות דין, או אי-צדק חמור שנגרם למבקש (ראו: ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982); רע"פ 6487/12 דביר נ' מדינת ישראל (15.07.2013); רע"פ 8276/14 עזיזה נ' מדינת ישראל (15.02.2016)).

חרף ניסיונותיו של המבקש לשוות לבקשתו אצטלה עקרונית - הבקשה שלפני איננה נמנית על אותם מקרים חריגים המצדיקים מתן רשות ערעור.

14. זאת ועוד - הבקשה נסובה, כל כולה, בחומרת העונש, אשר הושת על המבקש. בהקשר זה, נקבע, לא אחת, כי לא תינתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" על חומרת העונש, אלא במקרים חריגים ומיוחדים בהם מתגלה סטייה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות דומות (עניין עליה; רע"פ 3929/09 דהן נ' מדינת ישראל (16.08.2009); רע"פ 4491/14 סורן נ' מדינת ישראל (29.6.2014)).

בענייננו, העונש שנגזר על המבקש - איננו חורג ממדיניות הענישה הנהוגה והמקובלת במקרים כגון אלה (ראו למשל: רע"פ 1973/13 חסן נ' מדינת ישראל (24.3.2013); רע"פ 2588/16 שלבאיה נ' מדינת ישראל (19.9.2016)). עוד ראוי לציין, כי העבירות שיוחסו למבקש בכתב האישום הנוכחי, מצטרפות לעברו התעבורתי המכביד, הכולל 99 הרשעות - מתוכן 13 בעבירות של נהיגה ללא רישיון תקף, וכן עבירות של אי ציות לתמרורים, שימוש בטלפון בזמן נהיגה, נהיגה במהירות מופרזת ונהיגה ללא חגורת בטיחות.

די בטעמים אלו, כשלעצמם, כדי לדחות את הבקשה לרשות ערעור.

15. למעלה מן הצורך, אוסיף כי טענתו של המבקש באשר להוכחת היסוד הנפשי נדונה והוכרעה זה מכבר על-ידי בית משפט זה. סעיף 22(ג) לחוק העונשין קובע כי לא יידון אדם למאסר בגין ביצוע עבירה מסוג אחריות קפידה, אלא אם כן הוכחה מחשבה פלילית, או רשלנות. ואולם, כפי שנקבע בפסיקתנו - אין לפרש את סעיף 22(ג) לחוק העונשין, ככזה המחייב, הבאת ראיות לעניין היסוד הנפשי, בכל מצב, על מנת להטיל עונש של מאסר. בנסיבות מסוימות ניתן להספק בהודאות הנאשם כדי לבסס יסוד נפשי. בהקשר זה נאמרו ב-רע"פ 26/97 לקס ואח' נ' מדינת ישראל, בפסקה 8 (22.06.1998) הדברים הבאים:

"יש להביא בחשבון, שכאשר קבע החוק כי אין להטיל מאסר אלא אם כן הוכחו מחשבה פלילית או רשלנות, לא קבע בכך את דרכי ההוכחה ולא שלל את האפשרות כי היסוד הנפשי יוכח מקו ההגנה של הנאשם או בהודאתו, כפי שיכול להיות ביחס לכל עבירה פלילית" (ההדגשות שלי - ח"מ).

16. בענייננו, ניתן ללמוד על היסוד הנפשי של המבקש הן מהודאתו בכתב האישום בו מצוין כי הוא נוהג ללא רישיון נהיגה תקף מזה כ-14 שנים, הן מהעובדה שהמבקש הורשע פעמים רבות בנהיגה ללא רישיון, והן מדבריו במסגרת הטיעונים לעונש, במסגרתם ציין כי: "הפסילה שיש לי היא בגלל קנסות שהיו לי".

17. נוכח כל האמור לעיל, הגעתי למסקנה כי המקרה שלפני איננו מצדיק מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי".
משכך - בקשת רשות הערעור נדחית.

18. הממונה על עבודות שירות מתבקש להכין חוות דעת מעודכנת לגבי ביצוע עבודות השירות ע"י המבקש עד לתאריך 04.06.2018. לאחר קבלתה תינתן החלטה משלימה.

ניתנה היום, ט"ז באייר התשע"ח (1.5.2018).

ש ו פ ט
